

2. Приходько І. І., Юр'єва Н. В., Мацегора Я. В. Гендерні особливості правоохоронної діяльності та військової служби: теоретичний аспект. *Честь і Закон*. 2018. № 1 (64). С. 106–114.

3. Балан М. І., Колесніченко О. С., Юр'єва Н. В. Особливості адаптації військовослужбовців Національної гвардії України до екстремальних ситуацій. *Честь і Закон*. 2017. № 4. С. 92–98.

Отримано 14.02.2019

УДК 159.9.019.4:001.8(045)

Максим Степанович БАЙДА,

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності
Національної гвардії України науково-дослідного центру
Національної академії Національної гвардії України (м. Харків)*

АДИКТИВНА ПОВЕДІНКА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ТА ЇЇ РОЗПОВСЮДЖЕНІСТЬ

*Висвітлено основні види адиктивної поведінки та її розповсюдженість у
військовослужбовців сектору безпеки та оборони в умовах військової служби.*

Військовослужбовці в умовах проведення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, підлягають впливу різних стрес-факторів. Більшість військовослужбовців знаходять у себе сили справитися з ними самостійно. Проте частина з них, під впливом стрес-факторів отримує помітний відбиток на перебіг психічної діяльності і поведінку, що може проявлятися у відчуження від самого себе, своїх близьких родичів і свого минулого, в підвищеній дратівливості, запальності і агресивності в поведінці та в замкнутості. Щоб уберегтися від впливу «гнітючої реальності», досить велика кількість військовослужбовців шукає способи втечі від неї, одним з яких часто стає адиктивна поведінка. Під адиктивною поведінкою слід розуміти прагнення людини до відходу від реальності, шляхом штучної зміни свого психічного стану, за допомогою застосування деяких речовин або постійної фіксації уваги на певних видах діяльності з метою розвитку та підтримки інтенсивних емоцій [1]. Найбільш розповсюдженими формами адиктивної поведінки у військовослужбовців є вживання алкоголю та психоактивних речовин (хімічні адикції).

На практиці з проблемою адикцій у військовослужбовців одними з перших зіткнулися американські фахівці з психічного здоров'я під час війни у В'єтнамі. Так, до 2 тис. військовослужбовців збройних сил США

у В'єтнамі щороку звільнялися як «невеличкі наркомани». За даними зарубіжної літератури від 50 до 90 % солдат вживали марихуану епізодично, 10–20 % – щоденно. Із них від 10 до 30 % мали наркотичний досвід у дов'єтнамському періоді. За даним анонімних опитувань 16 % солдатів приймали героїн епізодично, 10 % – до 11 разів на місяць і більше і 4,2 % – щоденно. Було визначено, що відсоток нарковживаючих збільшувався відповідно до тривалості служби у В'єтнамі. Основними споживачами наркотиків були молоді солдати віком від 18 до 23 років. Вживання психоактивних речовин дозволяло комбатантам частково справлятися з психологічними проблемами і вносило певний вклад (як правило недовготривалий) в порівняно низьку частоту психічних захворювань[2].

Зловживання спиртними напоями та наркотичними речовинами, також не оминула й українських військовослужбовців. Ці негативні явища є причиною значного числа подій, злочинів, випадків травматизму, виведення з ладу озброєння і військової техніки, грубих порушень військової дисципліни, а й інколи загибелі особового складу, про що свідчать статистичні дані військової прокуратури, та Міністерства охорони здоров'я.

Так, у період з травня 2014 по липень 2017 року за даними військової прокуратури України кількість небойових втрат склала 10103 особи, з них 2150 – безповоротно. Безпосередньо в районі проведення АТО не бойові втрати склали 3669 осіб, у тому числі 935 – безповоротно. Загальна кількість не бойових безповоротних втрат у військових формуваннях України дорівнює чисельності двох повноцінних бригад [3]. За офіційними даними МОЗ України, кількість військовослужбовців – учасників АТО, які знаходились у 2015 році з розладами психіки та поведінки у психіатричних і наркологічних стаціонарах – 3791 особа, з них кількість осіб через вживання психоактивних речовин – 1877 осіб або 49,5 % від усіх осіб – учасників АТО [4]. Наведені дані – це лише незначний зріз відкритої офіційної інформації, яка доступна в друкованих чи інтернет джерелах, та можна прогнозувати, що реальна кількість військовослужбовців з адиктивною поведінкою значно вища.

На сьогодні існує багато досліджень, пов'язаних з оцінюванням та профілактикою адиктивної поведінки, але вони не є комплексними та стосуються лиш окремих категорій військовослужбовців.

Викладене вище обумовлює необхідність розробки психологічного інструментарію для виявлення схильних до адиктивної поведінки військовослужбовців та профілактичних заходів з ними у вирішенні даної проблеми. Адже прояви такої поведінки, у військових колективах, негативно впливають на морально психологічний стан особового складу та знижують рівень довіри до українських військовослужбовців серед населення.

Список бібліографічних посилань

1. Приходько І., Байда М. Теоретичні аспекти адиктивної поведінки військовослужбовців. *Честь і закон*. 2018. № 3 (66). С. 67–74.
2. Kaplan J. H. Marijuana and drug abuse in Vietnam. *New York Acad. of Sciences*. 1971. No. 191. Pp. 261–269.
3. 2150 військовослужбовців загинуло через небойові втрати, 8 тисяч поранено і травмовано через небойові причини в 2014–2017 роках // ЦЕНЗОРНЕТ : сайт. URL: https://ua.censor.net.ua/news/460846/2150_viyiskovoslujbovtziv_zagynulo_cherez_neboyiovi_prychyyny_8_tysyach_porane_po_i_travmovano_cherez (дата звернення: 20.02.2019).
4. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням : метод. посіб. / Н. А. Агасв, О. М. Кокун, М. В. Герасименко та ін. Київ : НДЦ ГП ЗСУ, 2018. 156 с.

Отримано 25.02.2019

УДК 159.9:351.74(477)

Андрій Федорович БАЛЬВА,

*старший викладач кафедри вогневої підготовки
факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

 <https://orcid.org/0000-0002-4689-3284>;

Крістіна Вячеславівна ГЛИБОВА,

*курсант факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

*Проаналізовані фактори, які діють негативно на співробітника поліції
при застосуванні зброї. Узасальнені методи психологічної підготовки, які
використовуються при навчанні стрільби з пістолета.*

Сучасний етап розвитку правоохоронних органів України характеризується підвищенням вимог до підготовки працівників поліції. Це обумовлюється специфікою виконання широкого кола завдань і функцій, багато з яких характеризуються зростанням інтенсивності і сили впливу стрес-факторів на психіку працівників поліції. Ці особливі й екстремальні умови, негативно впливають на професійну діяльність. Виникає необхідність у розробці нових форм і методів удосконалення психологічної підготовки у діяльності правоохоронців в особливих і екстремальних умовах.